

Miljösamverkan
Sverige

Årsberättelse 2014

*Nationell samverkan för bättre tillsyn –
roligt, effektivt, utvecklande*

Miljösamverkan Sverige

Miljösamverkan Sverige är ett samverkansorgan kring tillsyn och tillsynsvägledning inom miljöbalksområdet mellan Sveriges länsstyrelser, Naturvårdsverket, Jordbruksverket samt Havs- och vattenmyndigheten. Vi arbetar projektinriktat med aktuella frågor. Samarbetet ska öka samsynen mellan länsstyrelserna och ge en mer enhetlig hantering i tillsynsfrågor över landet. Arbetet ska dessutom stödja länsstyrelserna såväl i rollen som tillsynsvägledare som operativ tillsynsmyndighet.

Webbplats

Vi finns på adressen www.miljosamverkansverige.se. Här publicerar vi information om pågående och avslutade projekt liksom rapporter och annat framtaget material. Via webben nås även den grupparbetsplats där alla inom länsstyrelsen har behörighet att gå in. Grupparbetsplatsen används av de olika projektgrupperna och här finns mycket material.

Medverkan och engagemang

Under 2014 har fyra projektledare, 36 länsstyrelsemedarbetare från 18 olika län, två personer från Naturvårdsverket samt en representant från vardera Havs- och vattenmyndigheten, Energimyndigheten, Jordbruksverket, Kungälv kommun, Malmö Stad och Örebro kommun deltagit i de olika projektgrupperna.

Vid årsskiftet 2013/2014 genomförde vi fyra webinarier kring det då nyligen avslutade projektet Samråd enligt 6 kap. miljöbalken. Där deltog ett stort antal länsstyrelsehandläggare. Projektet Behovsutredning 1 arrangerade under våren 2014 en workshop med deltagare från 18 länsstyrelser.

Miljösamverkan Sverige arrangerade i oktober den fjärde omgången av vår tillsynsutbildning för målgruppen länsstyrelsehandläggare. Nytt för året var att vi utökade med ännu en fördjupningsdel, förorenad mark. De 60 kursplatserna kring förorenad mark, miljöfarlig verksamhet, naturvård och vattenverksamhet bokades snabbt upp. Dessutom medverkade sex föreläsare och arrangörer.

Arbetet 2014

Miljösamverkan Sverige arbetade under 2014 med sammanlagt tio olika projekt. Fyra av dem avslutades under året. De sex återstående projekten fortsätter och kommer att avslutas under 2015. Utförlig dokumentation av respektive projekt finns på grupparbetsplatsen.

Projekt som avslutades 2014

Behovsutredning 1

Behovsutredningar för tillsyn ser väldigt olika ut vid länsstyrelserna vilket gör det svårt att jämföra behovet av resurser och därmed gemensamt kunna redovisa hur resursbehovet för miljöbalkstillsynen ser ut. Projektet har varit en satsning för att åtgärda detta. Projektet har resulterat i en rapport med beskrivning av en modell för utarbetande av behovsutredningar, en rubrikmall till hjälp för det praktiska arbetet samt en webbenkät för bedömning av tillsynsbehovet för registerobjekt. I rapporten presenteras ett förslag till nytänkande när det gäller kategorisering av tillsynsobjekt i Återkommande, Tänkbara och Inkommande, samt en systematik för utredning av resursbehovet för dessa olika kategorier. Arbetet startade i september 2012 och pågick till juni 2014.

Tillsyn av vattenkraftverk och dammar

För att nå Sveriges miljökvalitetsmål om "Levande sjöar och vattendrag" samt målen inom vattenförvaltningen behöver vattenkraftverk och dammar åtgärdas. Önskvärda åtgärder kan bestå i till exempel utrivning, anläggande av faunapassage, minimitappning eller fingaller framför turbin. För verksamheter som saknar tillstånd är det i första hand tillsynsinsatser som ska driva fram åtgärder. Den egeninitierade tillsynen av vattenkraftverk och dammar har hittills inte varit särskilt omfattande och rättspraxis inom området är därför också bristfällig.

Det främsta syftet med projektet har varit att underlätta för vattenverksamhets- handläggare vid länsstyrelserna genom att ge exempel på utformning av förelägganden för att ågärda brister vid vattenkraftverk och dammar. Projektet har även samlat och presenterat aktuella domar inom området. Arbetet startade under våren 2013 och pågick till maj 2014.

LAV och VA-planering

Länsstyrelserna har ett ansvar att utöva tillsyn enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV). Detta är också sammankopplat med ett regionalt ansvar för planering av vattenförsörjning och med att hjälpa kommunerna med råd och stöd beträffande deras planering av vatten- och avloppsförsörjning.

Projektet har tagit fram ett handläggarstöd för länsstyrelsernas tillsyn enligt LAV. Handläggarstödet bygger på den vägledning för länsstyrelsernas tillsyn enligt LAV som Miljösamverkan Sverige tog fram inom projekt Samla avlopp år 2009. Det tidigare materialet har dock både uppdaterats och utökats för att kunna utgöra ett ännu bättre stöd vid tillsynen. Förutom handläggarstödet har projektet arbetat fram en informationsbroschyr om LAV riktad till kommunerna samt förslag till text för länsstyrelsernas webbplatser. Arbetet startade i början av hösten 2013 och pågick till oktober 2014.

Kartläggning och utveckling av befintliga handläggarnätverk

Inom länsstyrelserna finns ett stort antal handläggarnätverk som rör miljöbalkens område. Information sprids främst via e-postsändlistor. Det är svårt att få en överblick vilka nätverk som är aktiva, vilka frågeställningar som är aktuella och vilka handläggarträffar som arrangeras. Syftet med projektet har varit att kartlägga nuvarande handläggarnätverk samt att ta fram underlag och förslag till hur arbetsformerna inom nätverken kan utvecklas. Projektet startade i september 2013 och avslutades under hösten 2014.

Pågående projekt 2014

Tillsyn Markavvattning

Syftet med projektet är att skapa gemensamma utgångspunkter för en väl fungerande miljöbalkstillsyn av markavvattningsföretag. Tillsynen av markavvattningsföretag kan vara komplicerad på grund av företagets ofta inaktuella tillstånd. Fastighetsgränser, markanvändning och dikens utformning kan ha förändrats över tid utan att företagen har omprövats. Projektet ska efter viss omstrukturering resultera i en rapport som sammanställer lagstiftning och beskriver olika aspekter av hanteringen av inaktiva markavvattningsföretag, samt en mall som kan användas vid upphävande av markavvattningsföretag. På grund av avhopp i projektgruppen har projektplanen uppdaterats och projekttiden förlängts. Arbetet startade i september 2012 och beräknas pågå till mars 2015.

Projekt som startade 2014

Informationsmaterial artskydd

Artskyddet är ett svärigenomträngligt område som berörs av flera olika nationella lagstiftningar samt internationella konventioner och direktiv. Miljösamverkan Sverige genomförde 2013 en förstudie om behov av insatser inom artskyddstillsyn. En följd av denna förstudie är projektet Informationsmaterial Artskydd. Syftet med projektet är att underlätta för länsstyrelsernas handläggare inom den förebyggande

Kontakt

Ingela Höök
010-224 46 81, 073-660 52 18
ingela.hook@lansstyrelsen.se
Carina Lif
010-225 13 06, 070-677 13 06
carina.lif@lansstyrelsen.se

Webbplats

www.miljosamverkansverige.se

Projektledare under 2014

Ingela Höök,
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Carina Lif,
Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Lotta Sahlin Skoog,
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Mia Hammarberg,
Länsstyrelsen i Örebro län

Styrgrupp 2014

Magnus Eklund,
Länsstyrelsen i Örebro län (ordf)
Ulrika Samuelsson,
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Tomas Waara,
Länsstyrelsen i Uppsala län
Elisabet Ardö,
Länsstyrelsen i Kronobergs län
Måret Engström
Länsstyrelsen i Värmlands län

Adjungerade

medlemmar i styrgruppen

Hans Wrådhe,
Naturvårdsverket
till och med augusti, därefter
Martin Pahlman
Annett Kjellberg,
Jordbruksverket
Ann Lundström,
Havs- och vattenmyndigheten
Mötesprotokoll samt övriga handlingar finns på Miljösamverkan Sveriges grupparbetsplats.

Under 2015 arbetar Miljösamverkan Sverige med följande projekt

Tillsyn Markavvattning
Informationsmaterial artskydd
IED-tillsyn av
Industriutsläppsverksamheter
Tillsynsstrategi energitillsyn
Behovsutredning 2
Hantering av massor
Tillsyns- och informationskampanj
Ål
En säkrare Sevesotillsyn
Förvaltning av handläggarnätverk
Aktualitetsgranskning

Alla publicerade rapporter från Miljösamverkan Sverige finns på www.miljosamverkansverige.se

Samverkan med regional miljösamverkan

Projektledarna deltar i ett nätverk tillsammans med de regionala miljösamverkansorganisationerna. På www.miljosamverkan.se finns samtliga regionala organisationer presenterade. Under året har vi träffats två gånger för erfarenhetsutbyte och samarbete. Det uppstår ofta missförstånd varför det är angeläget att påpeka att Miljösamverkan Sverige inte har någon överordnad roll i nätverket.

Länsstyrelserna

Havs
och Vatten
myndigheten

tillsynen. Projektet arbetar med att ta fram uppdaterat och lättillgängligt informationsmaterial inom en rad aktuella frågor. Informationsmaterialet ska användas i kontakt med allmänhet och verksamhetsutövare. Projektet startade i april 2014 och beräknas pågå till maj 2015.

IED-tillsyn av Industriutsläppsverksamheter

Sverige har implementerat direktivet om Industriutsläpp 2010/75. Det innebär bland annat att de så kallade industriutsläppsverksamheternas tillsynsbesök, dokumentation kring detta och återkoppling till verksamhetsutövaren regleras. Lagstiftningen är lika för samtliga anläggningar inom en bransch. Så kallade BAT-slutsatser publiceras branschvis och ska efterlevas av verksamhetsutövarna. Det är därför av stor vikt att tillsynen genomförs på ett likvärdigt sätt och att samma krav ställs oberoende av vilken tillsynsmyndighet som utövar tillsynen. Miljösamverkan Sveriges projekt arbetar med att ta fram ett metodstöd för tillsynsmyndigheterna som kan bidra till att skapa tydlighet, samsyn och likriktning i tillsynen. Metodstödet ska vara anpassat till såväl länsstyrelser som kommuner och på ett konkret sätt underlätta för tillsynsmyndigheterna. Arbetet med IED-tillsyn startade våren 2014 och beräknas pågå till maj 2015.

Tillsynsstrategi energitillsyn

Projektet ska ta fram handläggarstöd för energitillsyn som länsstyrelserna, men även andra tillsynsmyndigheter, ska kunna använda. Genom detta skapas förutsättningar för att genomföra en länsstyrelsegemensam tillsynsinsats inriktad mot energihushållning inom tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet, i huvudsak A och B. Det huvudsakliga arbetet i projektet sker hösten 2014. Projektgruppen kommer även att administrera en länsstyrelsegemensam samarbetsyta under 2015 och genom detta ge stöd till de länsstyrelser som bedriver energitillsyn. Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) bidrar till finansieringen av projektet. Arbetet startade i mars 2014 och avslutas efter 2015.

Behovsutredning 2

Detta projekt utgör en fortsättning på Behovsutredning 1 som Miljösamverkan Sverige drev 2012-2014.

Diskussionen behöver fortsätta mellan länsstyrelserna och med centrala myndigheter om vad som är ett realistiskt/verkligt tillsynsbehov. Den modell som tagits fram behöver testas av ett antal län för att se hur väl den fungerar och hur den behöver utvecklas. Arbetet påbörjades i oktober 2014 och beräknas pågå som längst ett år.

Hantering av massor

Hantering av schaktmassor är komplicerat ur många perspektiv. Projektets uppgift är att synliggöra miljöproblemen samt bidra till ökad kunskap och samsyn hos såväl verksamhetsutövare som myndigheter. Bland annat ska projektet göra en kartläggning och reda ut olika ansvarsområden. Ett kompletterande handläggarstöd ska tas fram och en bred informationsinsats kommer att genomföras. Projektet startade i november 2014 och beräknas pågå under hela 2015.